

ÉLELTÜNK

XXXII. évf. 2. szám (32. Jahrg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

2000. február

Miklósházy Attila a külföldi magyarok püspöke:

Imaszándékok

februárra

KÖRLEVÉL AZ EZREDFORDULÓN A KATOLIKUS HÍVEKHEZ

Kedves magyar testvéreim!

A 2000. jubileumi év küszöbén vagyunk, amikor emlékezünk és ünnepejjük Jézus Krisztus születését ebbe a világba. II. János Pál pápa buzdítása szerint nemcsak a Szentév kapuját tárjuk ki, hanem megnyitjuk szívünket újra az Úr Jézus előtt, hogy ott lakozzék és onnan újítsa meg életünket, társadalmunkat, a mai világot. Bármennyire is kusza ez a mai világ, azért el tudjuk képzelni, mennyivel kilátástalanabb lenne, ha Jézus Krisztus nem lenne közöttünk. Az ő titokzatos jelenléte a szívünkben, az Egyházban, sőt a világban is biztosíték arra, hogy a jövőnk nem a sötétségbe, hanem a világosságba torkollik. Ezért arra kérek benneteket, hogy a 2000. évet, mely lezárja a második évezredet és utat nyit egy új évezrednek, igyekezzünk őszintén keresztény lelküllettel ünnepelni.

1) – Elsősorban a hálaadás jellemezze magatartásunkat ebben az évben. Köszönjük meg az Úr Jézusnak, hogy eljött közénk, hogy „vándorlásunk társa lett”, hogy szerettéből még a kereszt-halált is elvállalta és hogy feltámadt, lehetővé téve így számunkra is a szebb és örök életet. Az első keresztényeket ez az „eukarisztikus”, hálaadó lelküllet jellemezte. Hálásak tudtak lenni az élet

ajándékáért, a kegyelmi ajándékokért, az Egyházzért, a szentségeikért. Túlaradó öröm töltötte el szívüket, amikor az Eukarisztiában jelenlevő Jézust maguk között érezték és szívükbe zárhatták. Még akkor is, amikor nehézségek vagy üldözések nehezédtek rájuk, hűségesek maradtak, mert tudták, hogy velük az Úr, aki sohase hagyja el övéit, és szívesen áldozták meg életüket is Ő érte, hogy Vele együtt lehessenek mindörökké. Legyen ez az élet-öröm a jubileumi év egyik jellegzetessége életünkben, és igyekezzünk minél gyakrabban találkozni az Eukarisztiában az értünk megtestesült Úr Jézussal. Valahogy úgy, mint az első keresztény századok vértanúi vallották: „Az Eukarisztikus Jézus nélkül nem tudunk élni!” (*Sine Domino esse non possumus!*). Tegyük meg mindent annak érdekében, hogy a vasárnapi szentmise maradjon minden magyar családban a szentistváni hagyomány fontos része.

2) – A jubileumi év összekapcsolódik a „búcsú”-val, vagyis a tartozások elengedésével. Búcsút akarunk mondani minden tartozásunknak, ami annyit jelent, hogy levetjük bűneink és azok következményeinek terhét az Úr Jézus megbocsátó igralma révén. Amint az odahaza Magyarországon szokás volt, a templom-búcsú napján szentgyónáshoz járultunk, hogy tiszta lappal kezdhezzük az új évet. A jubileumi év is erre hív minket: tegyük le bűneink terhét a kiengesztelődés szentségében, tisztítsuk meg lelkünket a ráülepedett portól, térjünk meg teljes szívvel a Megváltó Jézushoz, béküljünk ki ellenségünkkel, vagyis *tartsunk bűnbánatot és megújulást*. Ehhez bizony szükséges bizonyos aláztatosság, mert bűneink bevallása nem könnyű. De mennyi lelki vigaszt hoz a tisztára mosott lelkiismeret! Nem könnyű kibékülni azokkal, akik minket megbántottak a családon vagy nemzetben belül, hát még a népek között! De megbékélés nélkül nem léphetünk egy új évezredbe, mert akkor a szeretés hatalmának engedünk csak teret.

3) – A megújulást talán azzal kellene kezdenünk, hogy őszintén megújítjuk keresztiségi fogadalmunkat, vagyis újonnan *elkötelezzük magunkat a keresztény életre*. Akarunk az Atya szerető gondviselésében bízni, még akkor is, ha olykor nem értjük isteni útjait, és szerető engedelmséggel igyekszünk megtenni az Ő akaratát. Akarjuk életünket Jézus Krisztussal együtt leélni, az Ő életében részesedni, akkor is, ha az másokért való életet és olykor keresztet jelent. Vele akarunk élni, halni és feltámadni. Akarjuk a Szentlélek bennünk lakozását elismerni és csöndes sugallatait követni, felfedezve rejtett kegyelmét az élet minden vonalán. Akarunk Jézus egyházának hasznos, tevékeny tagjai lenni, mert ez a mi otthonunk és családuink. Akarunk missziós lelküllettel mindenkit, az egész világot Krisztushoz vezetni, ha másképp nem, legalább az Imaapostolság által. Naponta felajánljuk magunkat Jézus Szent Szívének a szokásos imával:

Édes Jézusom, Boldogasszonyunk Szívével egyesülve, felajánlom Szentséges Szívédnek mai napom minden imáját, munkáját, örömet és szenvedését, engesztelésül vétkeinkért, szándékaid megvalósítására, különösképpen a Szentatya havi szándékaira.

Aztán igyekezzünk naponta legalább egy tized rózsafüzért elmondani a Boldogságos Szűz tiszteletére, hiszen ő a mi nemzetünk Pártfogója és Édesanyánk. Nem feledkezünk el arról sem, hogy havonta legalább egyszer, (talán éppen

A jubileum emblémája

Az embléma a keresztény üzenet egyetemeségét fejezi ki: a középső kék mező a földgolyót jelenti, amelyet a kereszt ölel át, s így veti szelíd uralma alá. Az öt különböző színű galamb az öt kontinenst szimbolizálja. A kereszt középeől fény indul ki, Krisztus jelképe, „a világ világossága”. A földgömbre írt szavak: *Christus heri, hodie, semper*, magyarul: *Krisztus tegnap, ma és mindörökké*.

első-pénteken), szentáldozáshoz járuljunk, hogy az Úr Jézussal együtt tudjuk leélni életünket. Mindez nem sok, és nem minden, de fontos megnyilatkozásai őszinte, keresztény-katolikus élet-szemléletünknek. Vonatkozzon ez minden katolikus magyarra, férfire és nőre, gyermeke és az idősebbekre egyaránt.

4) – Végül fogadjuk el a Szentatya kérését és legyünk ebben a jubileumi évben, de azután is, a *keresztény reménység apostolai*. Talán semmire sincs annyira szükség a mai emberiségnek, mint reményre. „Ne féljete!” hangoztatta az Úr Jézus tanítványainak, „Én veletek vagyok a világ végezetéig!” Ugyanezt ismétli a Szentatya is szinte minden beszédében. Mi nem félünk a jövőtől, mert mi elköteleztük magunkat az Úr Jézushoz, aki nem hagy el minket. Ezért a jövőnk fényes! Ezt akarjuk sugározni a mai világba, ezt a keresztény realista optimizmust, melyet Jézus Krisztus személye jelent számunkra.

(1999 karácsonyán)

Olvasóink szíves elnézését kérjük, hogy technikai okokból decemberi számunkba tévedésből Miklósházy Attila püspök atya tavalyi körlevele került.

A szerkesztőség

1. Imádkozunk, hogy a keresztény közösségeken belül az Istennek szentelt élet különféle formáit a különbözőségükben értékeljék.

Isten a különféle embereket – férfiakat és nőket egyaránt különböző közösségekbe hívja az örömhír „evangélium” megértésére, hirdetésére, megvalósítására. Az emberi természet sokféleképpen és módon különbözhet egymástól, beleértve a képességet, tehetséget de a gyenge oldalakat is. Így az első reakció is különféle lehet, ami egy-egy lélekben tetszést kelt vagy pedig – másnál egyenesen negatív reakció is előfordulhat. A pozitív reakciók lehetnek az Isteni meghívás első jelei, amelyekből fejlődhet a hivatás. Ez a hivatás nem csupán a szerzetesi-papi életre vonatkozhat, a családi életben is meg lehet élni az Istennel való kapcsolat magasabb fokát, már aki e nehéz hivatást ki- és feldolgozza magának a vele együtt járó lemondásokkal, szenvedésekkel együtt.

A problémák egy része abból adódik, hogy a keresztény közösségeken belül képződnek felértékelések és bizonyosan leértékelések is. Egyik oka ennek az istenbarátság belső minőségének hiányos ismerete – ez nem is tartozik túlságosan kívülálló személyekre. Egy püspök tisztelhető „félistenként”, aki a földi élet „föjlött áll”, egy pap, vagy szerzetes legalábbis „negyedenként”, míg egy világi hívő hivatása lehet, hogy „semmi különösként” lesz elbírálva, „aki ugyanolyan, mint mi” vagyunk. Még jobbik eset, ha az illető vallásosságát, áldozatait nem figurázzák ki képmutatásként.

Ha viszont egyénenként is, közösségekben Isten működését keressük, egy idő után megtaláljuk s akkor az „isteni minőség” helyes fényben állítja a hivatások tényét, körülményeit, megnyilvánulásait és a vele járó szenvedéseket az emberi gyöngeségekkel együtt. A tökéletlenségek, esetleg gyarlóságok hamar kibukhatnak s az emberek szívesen felhagyják ezeket: lám neki is vannak hibái... Ezzel ügyesen lehet takargatni az ember saját hibáit, bűneit, mulasztásait.

A nagy különbséget – gyakran közösségekben sem kivétel – nem fedezik fel: ki működik együtt Istennel és ki nem. Emberként senki sem tökéletes, ebben valóban egyformák vagyunk. Isten működése a csodálatos bennünk, aki hibáink ellenére is általunk akar hatni a világban, mi csupán hagyjuk, hogy Isten megvalósítsa akaratát...

2.

Könyörögjünk, hogy a zárandokok az Örömhír hírdetői legyenek mai világunkban, akik Rómába, Jeruzsálembe vagy más keresztény zárandokhelyre látogatnak.

Zárandoklaton az ember letezi, otthon hagyja napi gondjait s kivételes, gondtalan állapotban érzi magát. Biztosan felemelő érzés saját szemmel látni a szent helyeket, ahol Jézus vagy nagy szentek éleket vagy haltak. E szemlélődésnek is megvan a lelki értéke, az ember erősödik hitében, „kézzel-foghatóbban” tudja elképzelni a szent helyeket és történéseket. Arra vigyáznunk kell a zárandokoknak, ne süllyedjenek le a közönséges turista színvonalára, hanem viselkedésükkel, imádságos lelkülletükkel tegyenek őszinte tanúságot

(Folytatás a 2. oldalon)

Újság a Rómába érkező zárandokoknak

A jubileumra az Örök Városba érkező zárandokok tájékoztató Zarándokújság néven hasznos információkat tartalmazó kis formájú kiadványt közzé tesz. A Zarándokújság a szentévek két-hetente jelenik meg, hét különböző nyelven. A vallásos és turisztikai tájékoztatást tartalmazó újság ingyen hozzáférhető a Szent Péter téren és a város nagyobb zárandokhelyein. A most megjelent nulladik számból megismerhetjük a szentévek rövid történetét, interjúkat olvashatunk a Jubileumi bizottság elnökével és titkárával, továbbá megtudjuk, mire szolgál a zárandokkártya és hogyan lehet beszerezni.

AZ ÚR ÉRKEZÉSE

*Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átöltél az Isten*

*Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tűzes nappalón,
De háborús éjjel.*

*És megvakultak
Híú szemeim. Meghalt ifjúságom.
De őt, a fényest, nagyszerűt
Mindörökké látom.*

Ady Endre (1877-1919)

Bocsánatkérés

Spanyolhonban újra felvetődik egy téma. Egyesek mintha kételkedve kérdeznék: nem kellene bocsánatot kérni? Mások viszont kerekén kijelentik: kérjen bocsánatot! Ki és miért? A spanyol katolikus egyház „a polgárháború előtt, alatt és után tanúsított magatartásáért”. A dolog elég meglepő legalább két okból. Az ország lakosságának több, mint háromnegyed része a testvérháború után született, számára távoli, történelmi esemény, melyhez hasonlót el sem tud képzelni. (Tavasszal lesz befejezték 61 éve.) Másrészt az egyház helyzete az említett három szakaszban nagyon is különböző volt.

Mindenek előtt azt szokták az egyház szemére vetni, hogy annak idején a püspöki kar a polgárháborút, mármint a „felkelők”, az úgynevezett „nemzetiek” harcát „keresztes hadjáratnak” minősítette, de az is, hogy utána a győzteseket határozottan támogatta. Egyik dolgon sem szabad azonban csodálkozni. Az összecsapás előestéjén és kitörése után a „közvélemény” vagy „vörösről” zóna valószínűleg egyháziújságos tanúja volt, melynek, – mint már egyszer említettem, –6.832 pap, szerzetes, apáca és szeminarista esett áldozatul, közöttük 14 püspök, nem is beszélve az egyéb károkról, templomok felüljárásáról, kegyképek elpusztításáról. S nem tudom, a fenti számban benne van-e a közelmúltban oltárra emelt, nyolc iskola- és templom építést. Őket ugyanis korábban, az 1934-es kommunista bányászfelkeléskor gyilkolták meg.

Jellemző, hogy a boldoggá avatási szertartáson Asturia országrész önkormányzata és Turón bányászszakszervezete, a gyász események színhelye, nem képviseltette magát. Az egyik legelterjedtebb napilap pedig a vértanú kifejezést megint egyszer idézőjelbe tette. Mintha még mindig „két Spanyolország volna”, mint azt egyes jeles költő énekelte annak idején.

De a bocsánatkérést sürgetve azt is lehetett olvasni, hogy a győztesek „szemináriumokból, kolostorokból és templomokból börtönt, fogolytáborot csináltak”. Itt csak arról feledeztek meg, hogy éppen a másik fél jóvoltából ezek az épületek akkor már nem szolgálták eredeti rendeltetésüknek, s rövidesen visszakerültek egyházi kézbe.

Kérjek bocsánatot azért, mert megölték a szüleimet és rám, tíz éves gyerekek, fegyvert fogtak? – tette fel a kérdést egy érsek. A püspöki kar most nyilatkozatában leszögezte: nem akarnak senkit a tragikus testvérhárcért felelőssé tenni, nem akarják meghatározni, kinek volna több oka a bocsánatkérésre. Inkább Isten bocsánatát kéri mindazok számára, akik bármelyik oldalon elítélendő cselekedeteket követtek el.

Vitathatatlan, hogy akkor a hívő katolikusok a háború kimenetelét felszabadulásnak érezték és körmenetekkel ünnepelték, de az is, hogy azután az egyház kiváltságos helyzetet élvezett s ma már el nem fogadható „nemzeti katolicizmus” fejlődött ki. Sokszor azonban az egyházi személyiségek a politikai vezetésre mérő hatást is gyakoroltak. De talán az is nehezen vitatható, hogy ma fontosabb feladatok vannak, mint évtizedek előtti, történelmi események értékelésének, politikai vetületű értékelése.

Historia est magistra vitae, a történelem az élet tanító mestere, vallották egykor. Ma talán hozzá kell azonban tennünk: tanít, de keveset tanulunk tőle. Mert mindenki arra emlékezik a történelemből, amire akar, s a többi, mintha sohasem lett volna. A spanyol bocsánatkérési ügy is jó példa rá.

Rónai Zoltán

Elhallgatott sikerek

Elérkezett a 2000. év Nagy Jubileuma, Urunk Jézus Krisztus születésének 2000. évfordulója. Egy millennium vége s egy újabb korszak kezdete, amikor átéljük egy új évezred küszöbét. Az esztendő fordulóján általában mérleget készítünk. Most, az ezredfordulón miért nem készítenénk mi is kis mérleget keresztény múltunkról? Miért nem pillantanánk röviden vissza kereszténységünk 2000 éves történelmére? Vajon mit hozott a 2000 éves kereszténység az emberiségnek, a világnak; Krisztus, az Isten, a mindenható; Krisztus, az ember, a Megváltó, a világ üdvözítője? Hiszen a kereszténység lényege Jézus Krisztus, az Isten Fia, Isten dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása, aki leszállott a mennyből és 2000 éve belépett történelmünkbe, majd ránk bízta az üdvösség szolgálatát a világ végezetéig. Az egyházra bízta, hogy a vigasztaló Szentlélek vezetésével folytassa az általa elkezdett üdvözítő művet az egész világon, amíg Ő el nem jön. Az egyház vajon hogyan felelt meg egyszerű hivatásának? Vajon milyen eredménnyel teljesítette a rábízott feladatot?

Napjainkban divatos az egyház hiányosságait felhánytorgatni, kudarcait emlegetni, negatívumait kipellengérezni, de a kereszténység 2000 év alatt elért eredményeiről már csak nagy ritkán esik szó. Azt mindannyian tudjuk, hogy az egyház ebben a világban mint alkotmányos és rendezett társaság emberekből áll, küldetésében emberi eszközökre is rászorul, „bűnösöket foglal magában, egyszerre szent is és folytonos megtisztulásra szorul, a bűnbánatnak és a megújulásnak útját járja szüntelen” (LG 8). „Noha az egyház a Szentlélek erejéből mindig megmaradt az Úr hűségének jegyeseinek, és nem szűnt meg az üdvösség jele lenni a világban, mégis – ezt nagyon jól tudja – mind a papi rendbe tartozók, mind pedig a világi hívők között az évszázadok során voltak az Isten Lelkéhez hűtlen tagjai” (GS 43). Nekünk kötelességünk tudni róluk és elszántan küzdeni ellenük. Hallunk is azokról éppen eleget! Nem ritkán egyoldalú és jó szándékúnak alig mondható megvilágításban!

Mindezeket szem előtt tartva, ezért ma tekintetünket elsősorban a kereszténység elért eredményeire irányítjuk, hiszen ha Krisztus Urunkkal valóban elérkezett az idők teljessége és útott az üdvösség órája, az egyháznak pedig valóban az a feladata, hogy ebben a végső korszakban, amelyet az egyház idejének is hívunk, a Szentlélek erejével építse az Isten országát, mint ahogyan ezt hisszük, akkor 2000 év után már valóságos eredményeket és sikereket is várhatunk tőle. A kereszténység történelme valóban nem csak krimi történetek sorozata, mint ahogyan ezt sokan szeretnék elhitetni velünk, hanem valóságos sikerek, eredmények, győzelmek láncolata is.

Kezdetben a kereszténység alig észrevehető kis mustármag: néhány egyszerű és csüggedt ember, pár meztelbás és kókad tanítvány. Jézus feltámadása után azonban hamarosan megváltozott a helyzet. Az Úr Lelkének kiáradását követően a kétségbe esett és csalódott tanítványok erőre kaptak, fáradhatatlan buzgósággal hirdették az evangéliumot, a hívek száma rohamosan gyarapodott és a kereszténység egyre inkább elterjedt, olyannyira, hogy szellemisége alig pár század múlva meghódította a rómaiak, akkoriban ren-

díthetetlennek vélt világbirodalmát és államvallássá lett. Ennek következtében a Római Birodalomban új törvények és szabályok keletkeztek, amelyek rövid időn belül megváltoztatták annak egész társadalmi rendjét. Lassan eltűntek az erőszakos és kegyetlen pogány szokások: megszűnt a keresztre feszítés mint halálbüntetés; javult a rabszolgák és foglyok helyzete; tilossá váltak a véres gladiátorjátékok; tilossá vált a csecsemők elhagyása és megölése. Teljesen új formát nyert a házastársi élet, rendszeres munkaszüneti nap lett a vasárnap, ami a rabszolgáknak és a többi nehéz szolgáikat végző embernek legalább hetente egyszer felszabadulást jelentett a szolgaság alól. A kereszténység eszméi következtében fejlődésnek indult a humán gondolkodás. Elvesztették jelentőségüket a tabuk, megszűnt a természet erőinek tabuizálása, az emberek felszabadultak a bálványok és kísértetek hiedelmei alól. Mindezek megnyitották a lehetőséget a természettudományos kutatások és a teremtett világ törvényeinek ésszerű feltárára felé. A természettudományos kutatás következménye lett a technikai fejlődés. Így ez ugyancsak a kereszténységnek köszönheti kezdetét.

A kereszténység kezdettől fogva a szegények, a betegek, a fogyatékosok és a hátrányos helyzetben lévőek oldalára állt. Felvette a küzdelmet az akkoriban szokások osztályelnyomás és a kaszt-rendszerek ellen. Ezzel egyengette a személyi méltóság, az egyenjogúság és a testvériség eszméinek kibontakozását. Nem is tehetett másként, hiszen hiszi és tanítja, hogy Isten mindenkit egyformán megbecsül és szeret. Történetileg a kereszténység szellemiségére vezethető vissza a demokratikus együttélési és kormányzási formák. A felebaráti szeretet gyakorlásának szüntelen sürgetése elősegítette a világban az emberek elkötelezettségét a béke, a jobb életviszonyok kialakítása, az elnyomottak és a hátrányos helyzetben lévőek érdekében.

Joggal állítható, hogy a keresztény szellemiségnek köszönhető a tanulás lehetősége mindenki számára, az iskolák, az egyetemek, a kórházak és a szegényházak kialakulása. Gondoljunk itt a mai orvosi ellátás és szociális gondoskodás gyökereire. 2000 éves történelme során a kereszténység valóban komoly erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy segítsen az emberen, humanitással tegye környezetünket és egész világunkat. (Persze, azt nagyon egyszerű rásózni, hogy többet is tehetett volna és nem járt el mindig az evangélium szellemében!)

A francia forradalom új korszakot elindító jelszavai vajon nem a keresztény szellemiségben gyökereznek: Liberté, Egalité, Fraternité! 1948-ban az emberi jogok megfogalmazói az ENSZ keretében ugyancsak a zsidó-keresztény hagyományok értékrendjéből merítettek, amikor elismerték, hogy minden ember alapvetően egyenlő, ezért egyenlő elbánásban és elbírálásban kell részesülni (Art 2; 7). A keresztény felfogás szerint ugyanis „minden ember Isten képmására van teremtve; mindegyiknek ugyanaz a lényegi természete és az eredete; s mivel Krisztus mindnyájukat megváltotta, mindnek ugyanaz a hivatása, és az Isten szándéka ugyanaz velük” (GS 29). Az egyház ma is az ember jogaiért küzd: Mivel az egyház különös szívügyének tekinti Isten jogait..., nem hagyhatja figyelmen kívül az Isten képére és hasonlatosságára

teremtett ember jogait sem, olyannyira nem, hogy az emberi jogok eltiprását és meggyalázását az egyház saját sérelmének tekintti – fogalmazta meg VI. Pál pápa 1973. október 10-én az emberi jogok nyilatkozata elfogadásának 25. évfordulója alkalmából az ENSZ 28. közgyűlése elnökéhez írt levelében. Napjainkban a teremtett világ megbecsülése és az ökológiai mozgalmak alapelvei lényegében ugyancsak keresztény indíttatásokból fakadnak. És eddig mindezekkel még csak szót sem ejtettünk szerzeteseink, vagy keresztény gondolkodóink és szentjeink felbecsülhetetlen munkásságáról az emberiség érdekében!

Az egyháznak 2000 év után, minden hibája ellenére, van mit felmutatnia és ezt nekünk látnunk – tudnunk kell. Éreznünk kell, hogy Krisztus működik benne és általa. Az egyház, minden gyarlósága ellenére, az igaz világosságot hirdeti: Jézus Krisztust, a világ világosságát, és ezzel minden ember előtt megnyitja a lehetőséget, hogy „istenivé” s ezáltal emberibbé váljék. Ez az egyetlen út, melyen a világ fölfedezheti a magasztos meghívást és megéletheti az Istentől eredő üdvösséget (vö. IM 2).

München, 2000. január 10.

Egy sárgacsillagos gyerek

Márai Sándor 1944-es Naplójában olvasom a következőket: „Egy sárgacsillagos gyerek, kinek szüleit és nagyszüleit vagyonban elhurcolták a lengyel deportációs telepekre – a gyerek megmenekült s egy intézetben él, – a vasárnap ünnepéig verset szaval. Nyolc éves. A verset maga választotta. Ezt szavalja:

*Magyar vagyok, magyarnak születtem
Magyar nőiát dalolt a dajka felettem
Magyarul tanított imádkozni anyám
És szeretni téged, gyönyörű szép hazám*

s a néhány ember a teremben, aki ismeri a gyerek sorsát, sápadtan ül. A hideg végigszaladt a hallgatók hátán”.

Dermesztő történet! Meggyőzőbb minden érvelésnél, politikai kommentárnál: milyen kegyetlen tud lenni az elvakult diktátúra! Én itt csupán apró toldalékat fűzök hozzá, annyit, hogy a kis versikét Pósa Lajos írta; az első sorát nyomatékostíva így: Magyar vagyok, magyar, magyarnak születtem”. Emlékezetemben nekem is az első versike, amit kisgyerekként anyámtól tanultam. „Pósa bácsit” ma már alig emlegetik, – pedig népies dalai közül több százat megzenesítettek, négyet a fiatal Bartók Béla! – az egymást követő nemzedékek tőle tanultak hazaszeretetet. De kiment a divatból. Mint a hazaszeretet.

-- síjő--

ÖSVENY

*Szeretek ösvény, magános út,
Mely minden útnál messzebbre jut,
Minden szekernél, minden lónál,
Minden vasútnál és hajónál.*

*Szeretek téged árva, keskeny,
Mezők között kanyargó ösvény!
Erdők között, bércek között -
Áldott vagy az utak között!*

*Te voltál minden út előtt,
S ha mind benőnek fűvel ók,
Meztelbábnak sziklába vág,
S rajfad megnyitok tovább, tovább!...*

Erdélyi József (1897-1978)

FRANK MIKLÓS

Lenne egy kérdésem...

Az elmúlt hetekben több olyan kérdés vetettek fel olvasóink, amelyek általános érdeklődésre tarthatnak számot. Hogy ne kelljen további hónapokat várniuk válasza, kettőre ebben a számunkban igyekszünk válaszolni.

I. Egy München környéki olvasónk furcsállja, hogy míg a magyar szentmiseken vasárnaponként az evangéliumon kívül két olvasmányt olvasnak fel, a német plébániákon csak egyet. Elképzelhető-e, hogy Németországban ez tekintetben más liturgikus rend lenne érvényben?

Miklós atya válaszol:

Természetes, hogy a II. Vatikáni Zsinat után átdolgozott „Ordo Missae”, a Misesrend mindenütt a világon egyformán érvényes. Elvben tehát vasárnapokon és nagyobb ünnepeken a szentmise az evangélium mellett két másik olvasmányra van, melyek közül az egyik általában véve öszövétségi szöveg.

Az *Ordo Missae* előírásai szerint a misézőnek *egyes esetekben* – lelkipásztori okokból – joga van az egyik olvasmányt mellőzni, pl. ha a misét bizonyos időpontra be kell fejeznie, vagy az olvasmány nehezen érthető és nincs alkalom alaposabb magyarázatra.

Ezzel szemben nincs megengedve az egyik olvasmány *rendszeres* elhagyása, kivéve, ha az illetékes plébános erre külön felhatalmazást kapott.

Szeretném megjegyezni, hogy én nem tapasztaltam német plébániákon az egyik olvasmány rendszeres mellőzését, ami persze nem zárja ki, hogy egyes plébánások nagyon egyénien értelmezik a Miserend előírásait.

2. Németország Hessen nevű tartományából írja egyik olvasónk, hivatkozva az ÉLETÜNK novemberi számában, az abortusz kérdés körül felmerült vita kapcsán, megjelent cikkre: *„A következőket fontolgatom azóta is:*

– *Mire lehet még a tanácsadás megtörténtéről szóló igazolást az abortuszon kívül felhasználni?*

– *Miből tudja Dyba püspök úr a fuldai egyházmegye terhes-tanácsadó irodáit 6 éve állami támogatás nélkül fenntartani?*

Miklós atya válaszol:

Mindkét kérdés igen közelről érinti az abortusz probléma körül kialakult vitát, és mindkettőben érzek bizonyos célzatossgot, amit a két mellékelt, Dyba fuldai érsek álláspontját tükröző cikk is alátámaszt.

a.) Az első kérdés mintha azt insznuálná, hogy a terhességi tanácsadás megtörténtét igazoló írás csak az abortusz végrehajtására használható fel. Ebből az következnék, hogy az igazolás önmagában véve erkölcsileg rossz, tehát elvetendő: „*Lizenz zum Töten*” – ahogy ezt Dyba érsek megfogalmazta.

Nos, a dolog nem ilyen egyszerű. Mindenek előtt le kell szögezni, hogy a Szentatya sohasem vonta kétségbe az igazolás kiállításának erkölcsi megen-

gedettséget. Amit kifogásolt, az egy esetleges „kétértelműség, amely az Egyház és tanácsadó szolgálata tanúság tételeként világosságát és határozottságát elhomályosítja”. Ezért a pápa elfogadta volna a Katolikus Terhességi Tanácsadók által kiállított igazolásokra rávezetett záradékot: „Ez az igazolás nem használható fel a terhesség megszakítására”. Mivel az állami szervek ezt semmisnek tekintették, követelte II. János Pál, hogy a jövőben katolikus tanácsadók ilyen igazolást ne állítsanak ki.

Egy további szempont: Tagadhatatlan tény, hogy „de facto” az igazolás másra, mint a terhesség büntetlen megszakítására nem használható fel az állami szerveknél. A püspökök viszont elhatározták, az igazolás felmutatásához kötik a gyermekét kihordó anya szociális támogatását, amivel megszűnt az igazolásnak egyértelműen negatív színezete. Az igazolás tehát felhasználható az anyák és gyermekeinek az egyházi szervezetek által kilátásba helyezett anyagi és erkölcsi támogatására. Mindentől függetlenül – és erre történt is utalás az ÉLETÜNK novemberi számában megjelent cikkben – az igazolás önmagában véve egyszerű ténymegállapítás, minden erkölcsi kvalifikáció nélkül: birtokosát semmire sem kötelezi, sőt a magzat védelmére az anyának gondolkodási időt biztosít, amennyiben 48 órán belül nem használható fel. Erkölcsileg minősíthető, felelős cselekedet csak ezután születik: az anya szabadon dönthet a magzat élete mellett, vagy ellene.

Ez utóbbi esetben az igazolásnak csak annyi a szerepe, hogy büntetlenséget biztosít. Ez kétségkívül megkönnyíti a negatív döntést, hiszen „alkalom szüli a tolvajt”. De erkölcsi életünknek nem az-e az alapja, hogy a jót tesszük, a rosszat kerüljük? Erkölcsileg jót viszont nem anynyira akkor teszünk, amikor nincs alkalmunk a rosszra, hanem amikor a rossz alkalom ellenére a jó mellett döntünk. Ezt a döntési lehetőséget az „igazolás” semmiképp se csökkentti, ellenkezőleg még aláhúzza, emberibbé, merre átgondoltabbá, felelősebbé és ezért végső fokon szabadabbá teszi.

b.) A második kérdés közvetve a Katolikus Terhességi Tanácsadás állami finanszírozásának problémáit veti fel, amely a szolgálat működésének anyagi alapjául szolgál. A fuldai egyházmegyében fenntartott terhességi tanácsadó hivatalok, mivel nem állítanak ki igazolást, nem részesülnek állami hozzájárulásban.

Érdeklődésemre, hogy ezek az irodák milyen forrásokból szerzik a működésük számára szükséges anyagiakat, nem kaptam egyértelmű választ. Feltételezhető, hogy az érsek az egyházi adóból, adományokból és az egyházmegyei Caritas által nyújtott támogatásból biztosítja a Terhességi Tanácsadó Szolgálat fenntartását. Ez azonban nem jelent nagyobb megterhelést, tekintve, hogy a tanácsadó irodák száma a fuldai egyházmegyében – a többiekhez viszonyítva – csekély. Ennek oka, hogy az egyházmegyében kevés a nagyobb város. A fuldai Tanácsadó Szolgálat adatai szerint az egész egyházmegye területén 1996-ban, egy munkanapra lebontva, 13 esettel foglalkoztak. Ebből az következik, hogy az irodák száma alig haladja meg a 3-4-et, ami erősen relativizálja a fenntartási költségek mértékét. Fulda tehát nem szolgálhat példaként a többi német egyházmegye számára, amelyeknek együttesen közel 270 Tanácsadó működteséről kellene gondoskodniuk.

A Nuncius és a csángómagyarok

Jean-Claude Périsset érsek, Románia apostoli nunciusa október közepén látogatást tett Szatmárnémetiben, megtekintette az egyházmegye fontosabb egyházi intézményeit, ellátogatott Nagykárolyba, Nagybányára és Kaplonyba is. Útja végén a sajtótájékoztatón a hozzá intézett kérdések közt sor került az egyházi tulajdonok visszaadásának – majd a jelenlegi egyházszerkezeti helyzet elintézetlen problémáira. Tudnivaló, hogy a szatmári, váradi és temesvári egyházmegye a bukaresti érsekséghez tartoznak. A magyar püspökök már többször kifejezésre juttatták azon óhajukat, hogy szeretnék a gyulafehérvári érsekséghez tartozni, hiszen a történelmi gyökerek, a hívek kultúrája mind ennek a lépésnek az ésszerűségét támasztja alá.

Arra a kérdésre válaszolva, hogy miért olyan nehéz ennek a lépésnek a megtevése, a nuncius elmondta: most nem ez a legfontosabb gond, de túl ezen, annak idején szükséges volt az, hogy magyar és román egyházmegye egyazon érsekséghez tartozzanak, egyébként sem szabad nemzetiségi ügyet koholni ebből. Az egyetlen szempont ami alapján vizsgálni kell ezt a kérdést, az a pasztorális, hiszen az egyház nem nemzeti, hanem univerzális. Ami pedig a jövőt illeti, bízik abban, hogy lesznek új ötletek, és lehet, hogy változni fog az egyházi struktúra.

Elhangzott az a kérdés is, hogy miért nem hallgathatnak magyar nyelvű misét a csángók, holott egyes becslések szerint 60-70000 magyar anyanyelvű, és a hivatalos statisztikák szerint is több ezerre tehető azok száma, akik magyarnak vallják magukat. A nuncius elmondta, hogy erre a kérdésre ugyanazt a választ tudja adni, mint egykori püspöktársa: „A csángó probléma nem létezik.” Lehet, hogy a csángók valamikor a magyar néphez tartoztak, azonban a körülmények a román nyelv használatára „kényszerítették” őket. A papok, akik a csángóklakta területeken tevékenykednek, úgy informáltak a Szentiséket, hogy ez a probléma nem létezik. A nuncius kifejtette, a probléma szerinte Erdélyben létezik, s inkább Magyarországon, mint Romániában, és inkább az európai parlamentben, semmint a romániaiában.

A nuncius Szatmárnémeti nyilatkozata – amely szinte betűszerinti ismétlése a hivatalos román álláspontnak – nagy felháborodást keltett nemcsak Erdélyben és Magyarországon, hanem eljutva oda, a falusi csángók között is. A meglepődött Périsset érsek, hogy kellően tájékozódhassék, nemsokára meghívást küldött levelben a Csángómagyarok Szövetsége tagjaihoz és már decemberben találkozt is velük. Eredményként a nuncius felajánlotta a közvetítést az anyanyelvükért harcoló csángók és a magyar nyelv használatát ridegen el-

A kérdés megoldásánál természetesen nem az anyagi kérdés a döntő. A fedezetet biztosan megtalálják a német főpásztorok, ha úgy döntenek, hogy „igazolás” nélkül is folytatják a Tanácsadó Szolgálatot. A legutóbbi határozat, tudtommal, úgy szövelt, hogy engedelmességet a Szentatya óhajának – annak konkrét keresztülviteléhez, a módozatok kidolgozásához azonban még időre van szükség. Néhány püspök máris közölte, hogy egyházmegyéje Tanácsadó Irodái nem állítanak ki igazolást a tanácsadás megtörténtéről. ■

utasító iasi püspökség között. Tehát maga is tapasztalhatta, hogy mégiscsak van csángókérdés. Mégpedig immár – ha jól számítom – több mint 200 éve !!, ugyanis már 1787-ben gróf Batthyány Imre gyulafehérvári püspök a katolikus hitűkhöz ragaszkodó csángók ügyében fordult VI. Piusz pápához.

Most egy halvány reménysugár támadt arra, hogy a moldvai csángók anyni instanciázás, folyamodvány, könyörgés után végre magyarul imádkozhassanak.

A Magyar Kurír és az Új Ember cikke alapján

Római katolikusok Bukarestben

A bukaresti római katolikus „Barátok templomá”-nak fiatal káplánja, Páll Antal közlése szerint a román főváros egész római katolikus magyar lakossága ehhez a templomhoz tartozik. Becslések alapján ötezerre tehető a katolikus magyarok száma Bukarestben, köztük a csángók „összesen húszan ha vannak”. Nem könnyű itt a pasztoráció, hiszen szóránypasztoráció, – mondja a káplán, de mindjárt örömmel hozzá tette, rövidesen elkészül a templom melletti épület, ahol mise után összegyűlhetnek a magyarok s idővel kisebb baráti körök, közösségek kovácsolódhatnak össze. Minden szociális juttatás csak külföldi segítség útján lehetséges. NMA

König bíboros magyar kitüntetése

Budapest november 9-én a Parlamentben Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke a Magyar Köztársasági Érdemrend Nagykeresztje kitüntetés adományozta *Franz König* bíboros, nyugalmazott bécsi érseknek a Magyar Köztársaság érdekében kifejtett tevékenysége, a hazánkban nyújtott erkölcsi és anyagi támogatás elismeréseként.

Májusban a Szentatya Fatimába készül

A Vatikáni Rádió közlése szerint a pápa 2000. május 13-án szeretne Fatimába menni, hogy ott avassa boldoggá Ferencet és Jácintát, azt a két gyermeket, akiknek a Szűzanya 82 évvel ezelőtt megjelent az azóta híressé vált portugál kegyhelyen.

A KERESZTÉNY
A Hazám! ciklusból

Bizony, bizony, sötét az élet és nincsen benne semmi jó, s majd eljövend a nagy ütélet, hol törve leszen a dió.

És aki gonosz, balra térend, és jobbra áll az, aki jó, és kártel harsan az ütélet, a nagy Annunciáció.

A Fiústen trónra száll árnyat vet az örök szemöldök: sír a dús gaz, sívít az ördög.

Az anygak harmonikálnak, a szentek körben térdén állnak és Cecilia zongorál.

Babits Mihály (1833-1941)

Folytatás az első oldalról

hiükről, bűnbánatokról. E tanúságtétel – ha valódi – egyáltalán nem nehéz, valójában egészen természetes dolog. Feltűnővé az válik, ha valaki többet, jobbat, szentebbet akar mutatni magáról, mint aki valójában.

Imádkozzunk őszinte lelkiületért, akkor Isten megadja a tanúságtétel helyes valódiságát.

Fejős Ottó

GYERMEKEKNEK

Talán tapasztaltad betegségéd idején, hogy napokat sőt heteket egyedül kellett töltened, távol barátaidtól s az iskolától. Egy bizonyos ideig kibírtad a magányt, de aztán egyre nyugtalanított téged a gondolat: vajon, mit is csinálnak a haverok távollétemben? Milyen jó volna most ott lenni és játszani... Elég egy egyszerű megfázás, s máris lemaradsz sok szép élményről, amit különben olyan magától értetődőnek tartottál.

Az evangéliumokból is sok olyan történetet ismerünk, amelyek a beteg ember gyötördéséről mesélnek. De nem is akár-milyen egyszerű megfázásos betegségről, amely pár nap múlva megszűnik. Ott van például a leprás találkozása Jézussal, aki betegségéből emberi elképzelés szerint ki se gyógyulhatott volna. Az ilyen embert – a fertőzés veszélye miatt – kizárták teljesen a közösségből. S ő mégis Jézus közelébe férközik, dacolva az akkori előírásokkal, mert egyedül tőle várt

segítséget bajában. Reményei beteljesültek. Nem türelmetlenkedve és követelőzve lép Jézus elé, mint akinek „kijár” az egészség, ki hallott már olyat, hogy őt kizárják a többi ember társaságából. Ő csak ennyit mond szerényen: „Ha akarod, meggyógyíthatsz engem!”

Ebből a történetből két dolog nagyon megfogta figyelmemet, ami talán tanulságos lehet számokra is: nincs az a betegség, ami minket végképp magányossá tudna tenni. Hisz ott van Jézus, aki eljött közeink, s aki életünk apró eseményeiben találkozni akar velünk. De ne csak az ő közeledésére várjuk karbatett kézzel, hanem mi is tegyük meg minden nap a megfelelő lépést feléje. Talán így már jobban megérted, miért imádkozzuk a Miatyánkban a következő szavakat: „Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.

József atya

FIATALOKNAK

Februárban, az évközi 7. vasárnapon olvassuk Szent Márk evangéliumából: „Közben hoztak egy bénát... Mivel a tömegből nem tudták eléje vinni, kibontották felette a tetőt, és a nyíláson át engedték le...” (Mk 2,1-12)

Ha egy híres ember megjelenik egy társaságban, természetes dolog, hogy mindenki ráfigyel, őt hallgatja. Mindenki az ő közelébe akar kerülni, mert már ez a közelség képes feltölteni bizalmat, még mélyebb vonzódást létrehozni. A vendég, a látogató személyiségéből sugárzó jószág, szeretet, tudás csodákra képes.

Jézusról jegyzik fel az evangéliumok, hogy az emberek tömege tódul hozzá, keresik közelségét, mert valami egészen más sugárzik belőle, egészen más, mint korának többi híres – hírhedt hatalmasából.

Az idézett evangéliumi rész is egy ilyen eseményről szól. Miután elterjedt a híre, hogy Jézus újra Kafarnaumban van, annyian összesereglettek, „hogy az ajtó előtti téren sem fértek el”. Mindenki őt akarta látni, hallgatni. Határtalan a lelkesedés, az ünneplés, de a tolongás is. Ebből az ünneplő tömegből tűnik fel hirtelen egy béna embert hordágyon cipelő menet.

50 éves a Leuveni Collegium Hungaricum

A Leuveni Katolikus Egyetemet V. Márton pápa alapította 1425-ben, a Leuveni Collegium Hungaricum pedig most ünnepelte 50 éves fennállását. Ebből az alkalomból látogatott Leuvenbe Orbán Viktor miniszterelnök, aki okt. 18-án a brüsszeli repülőtérről kíséretével egyenesen Leuvenbe ment, hogy részt vegyen a Kollégium és a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem által közösen rendezett ünnepségen. A magyar miniszterelnököt az egyetem rektora köszöntötte, a kollégium alapítói nevében Lámfalussy Sándor szólott az ünneplőkhöz. „Sokat tanultunk a leuveni egyetemen, de nemcsak szakmai tudást szereztünk – mondotta –, hanem alapvető társadalmi és etikai értékeket ismertünk meg.”

Orbán Viktor válaszában először az „idősebb diák urakhoz” szólott, mondván, ők tudják leginkább méltányolni azt a segítséget, amit rajtuk keresztül Magyarország innen kapott. „Mindig hálások lesznek ennek az egyetemnek, hogy menedéket adott fiataloknak azokban az időkben, amikor a zsarnokság elől kellett menekülni. Hálások lesznek azért is,

Minden lelkesedésük, segítő jószándékuk már-már oda van – látván a tömeget, az emberek sűrű sokaságát...

Mert ők Jézushoz indultak, hátha... Hisz volt már rá példa, híre jött, hogy már csak a közelsége, érintése is gyógyít, vizsgál...

Ezután a hit, a bizalom és a találékony-ság egyik örök példája sűrűsödik az eseményekbe: ha nem megy az ajtón át, simán, egyszerűen, ahogyan illik – hát akkor a tetőn át! Bizonyára mindenki csodálatára, nemuló döbbenetére egyszerre csak repül a vert agyag, a fonott sás és vessző...

Jézus közelsége, a vele való találkozás gyógyulást hoz a béna számára. Sőt! Halljuk az üdvöt, feloldozást ajándékozó szavakat is: „Bűneid bocsánatot nyertek – fogd ágyadat és menj...” Csak látható, élő hitet, bizalmat kér cserébe. Melyekről, ha kell, renthagyó módon, minden külső vagy belső akadály ellenére hajlandók vagyunk tanúságot tenni. Úgy, mint a béna, és a bénát cipelő, a tömegben utat törő, tetőt bontó barátai teték...

Pál atya

hogy az itt tanuló diákok mindig jó követői voltak Magyarországnak.” A fiatalabb diákoknak csak annyit mondott: „Visszavárjuk őket!”

A *Alkalomból Collegium Hungaricumot* ötven éve azok az emigráns magyar diákok alapították, akik a negyvenes évek végén, főleg a Mindszenty-ellenes kampány idején Belgiumban kerestek menedéket. A jezsuita *Muzsly István* 1955-ben vette át főállásban a diákok gondozását. A tizenkét tagot számláló alapító csoportból öt egyetemi tanár került ki! Az 1956-os forradalom után 200 magyar diákot fogadtak be, közülük 112-en ott szereztek egyetemi diplomát. A kollégium ma a Pázmány Péter Katolikus Egyetem *külföldi tanulmányi háza*, ötven év alatt több mint 500 diáknak adott otthont és továbbtanulási lehetőséget a Leuveni Katolikus Egyetemen. Ennek az egyetemnek a könyvtára őrizte meg a legbecsebb költői nyelvemlékünket, az *Ómagyar Mária-síralmat*.

A miniszterelnök azért is utazott Belgiumba, hogy részt vegyen a hazánkat bemutató „EUROPALIA 99” soron lévő eseményein. Ebből az alkalomból a

A család nyolc boldogsága

Az olaszok körében kiváló népszerűségnek örvend egy kapucinus szerzetes. *Frater Indovino* – „fejtegető”, sejtelmes, jó barát álnevén írogat. Évente megjelenő kalendáriumában kis érdekes, okos elbeszélésekkel, anekdotákkal, hasznos tanácsokkal, bölcs jóslatokkal és népi bölcsességekkel látja el nagy olvasó közönségét. Legutóbb magam is élvezettel olvastam népszerű kiadványát. Érdekes „nyolc boldogságot” és „12 parancsot” találtam benne az olasz családok illetve férfiak számára. Az ilyen boldogságok és parancsok megismerése azonban a magyar családoknak és férfiaknak is hasznára lehet. Elgondolkodni mindenképpen érdemes ezeken:

* *Boldog a család, amelyben közösen imádkoznak a szülők és gyermekek, mert ott az Úr.*

* *Boldog a család, amelyben megszentelik a vasárnapot és az ünnepeket, mert annak tagjai eljutnak az égi lakomára.*

* *Boldog a család, amelynek tagjai nem hagyják el a családi fészket melegét, hogy aztán másutt keressenek rossz*

szórakozásokat, mert az ilyen családot keresztény öröm és boldogság ragyogja be.

* *Boldog a család, amelyben nincs káromkodás, se ocsmány beszéd, se szennyves sajtó, sem mértéktelenség, mert abban áldás és béke honol.*

* *Boldog a család, amelyben az újszülöttet hamarosan megkeresztelik, mert ebben nevelkednek az ének polgárai.*

* *Boldog a család, amelyben idejében hívják a papot beteghez, mert a betegség üdvére lesz, és tagjai elnyerik a jó halál kegyelmét.*

* *Boldog a család, amelyben megismerik és szeretik a keresztény igazságokat, mert abban felragyog a hit és az elnyeri az örök életet.*

* *Boldog a család, amelyben a szülő örömet lel engedelmes, szerető és jó gyermekeiben, a gyermek pedig az istenfélelem példaképeit ismeri meg szüleinek, mert ez a család békességben él, az erények szépségeivel tündököl és az üdvösség tabernákuluma.*

Cs. F.

A jó férj 12 parancsolata

1. Ez a furcsa barát először is azt ajánlja, hogy minden férj őszintén vizsgálja meg önmagát és ha ezen tíz tulajdonság közül – agresszív, arrogáns, önkényeskedő, hazudozó, perlekedő, önző, impulzív (indulatos, lobbanékony), zsarnokoskodó, másokat megalázó vagy erőszakoskodó, akár egyet is felismer önmagában, akkor már nem nevezheti magát jó férfinak. Ebben az esetben sürgősen meg kell szabadulnia rossz tulajdonságától, mert csak így válhat jó hitvestársá.

2. Aztán senki se gyanúsítsa már eleve feleségét; a férj úgy higgyen neki, tisztelje és szeresse, mintha a világ legbájosabb, legszebb és legszeretőbb egyénisége lenne, hiszen tudnia kell, hogy nem véletlenül kapta feleségül, ajándékba, hanem maga választotta élete leghűségesebb társául.

3. És ha valamelyik férj úgy érzi, hogy felesége már nem a régi, akkor nagyon jól és őszintén vizsgálja meg önmagát, vajon nem éppen ő az, aki alaposan megváltozott.

4. A férj legyen mindig a család feje: úgy törődjön felesége és gyermekei fizikai, szellemi és erkölcsi jólétével, mint a saját magáéval. Ne engedje, hogy felesége fuldokoljon a munkában és összerokadjon a súlyos gondok terhe alatt.

5. Minden gondját ossza meg feleségével, de osztozzék felesége sajátos gondolataiban is, amikor neki erre szüksége van.

6. A házastársi kötelék szent és ezért vigyázniia kell arra, hogy még a hűtlenség legkisebb gyanúja se férközzék hozzá.

7. Tévedés esetén ismerje el férfiasan hibáit: a legjobban akkor számíthat felesége bocsánatára, ha elnézést kér tőle.

Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara és énekkara a *Maastricht-i Színházban* adott koncertet *Vásáry Tamás* vezényletével Liszt, Bartók és Kodály műveiből, másnap pedig a *brüsszeli Sacré Coeur bazilikában* ugyancsak *Vásáry Tamás* vezényletével Kodály művei: a Fölszállott a páva, a Psalmus Hungaricus és a Budavári Te Deum dallamai csendültek fel. MNE

8. A gyermekek nevelésében a házastársak egyenlő jogokkal és köteleességekkel rendelkeznek, de ha a férfi mégis azt tapasztalja, hogy felesége a gyermeknek bizonyos területén kiválóbb adottságokkal rendelkezik mint ő, akkor azon a téren szerényen és férfiasan engedje át neki az elsőbbséget.

9. A férj emlékezzék arra, hogy a család gazdasági ügyeinek intézésében az asszonynak majdnem mindig kiválóbb érzéke van, mint a férfinak. Ezért legyen bizalma hozzá.

10. A férj soha se guruljon dühbe és ne próbálja erőszakkal megjavítani feleségét. Az asszonyt virággal lehet leginkább megnyerni.

11. A vitában soha se hozakodjon elő a múlt feledésbe ment tévedéseivel.

12. Soha se szégyenítse meg feleségét idegenek, illetve gyermekei előtt. Így mindent elrontana s talán mindörökre!

Így a furcsa kapucinus barát! De vajon mit szólnak hozzá a magyar férfiak? A magyar családok ...?

*

Széljegyzet: Soha se fukarkodjunk a gyengétség gesztusaival, még a nyilvánosság előtt sem: kicsi simogatásokkal vagy pici figyelmességekkel majdnem minden sérelmet feledtetni tudunk.

Cs. F.

CSIGA

Mint az idő, - mint a nap fenn az égen, mint a fertályos óramutató, megy a csiga, s én érdeklődve nézem: mennyit haladt már a kis utazó.

A második kerékvágáson is, lám, átkelt, mint Hannibál az Alpokon, vagy mint egy tank a világháborúban az ellenséges lövész árokban...

Megy, megy tovább, a magas rét felé, mint őserdő felé a gyorsvonat, megy tapogatóva, föl, le, csúszva-mászva, előre mégis, mint a gondolat!

Erdélyi József (1897-1978)

Két Magyar Plébánia túl az Óceánon

1. Cleveland

Antall András atya tizennégy éve él az USA-ban. Erdélyből származik, és már papként ment Németországba. Ott keresték meg azzal, hogy vállalja el a Clevelandi-Szent Erzsébet plébániát, amelyet pap híján 1989-ben bezártak volna. Az épület egyébként Amerikában az első magyar templom és a háború előtt egész Cleveland egyik legnépesebb temploma volt. Jó két hónappal ezelőtt az Új Ember – Tilkovits Ernő tollából – érdekes, felemelő és egyben szomorú riportot írt a clevelandi magyarok templomának történetéről és várható sorsáról.

Antall atya az interjú során előbb a múltból beszélt. Ahogy mondja, régen egy-egy ünnepi alkalommal az 1400 ülőhely kevésnek bizonyult a fiatalok csak álltak a közökön vagy kinn az utcán. Aztán kezdett „színesedni” a környék és ebből sok feszültség származott. Az áldatlan állapot a hatvanas években odáig fajult, hogy a fehérek szinte egyik napról a másikra elhagyták a környéket, s vele együtt a sok áldozattal felépített templomot és iskolát, amelyet 1964-ben be is zártak. De András atya nemcsak megmentette a templomot, hanem fel is készítette századik évfordulójára. Ma ragyog és gyönyörű minden, a főoltár tetején Szent Erzsébet szobra áll. Újrafestettem mindent – mondotta – aranyoztattam, márványt rakattam le. Hogy mi-ből futotta? Ez valamikor nagyon erős és gazdag egyházközség volt s egyik elgondom nagyon értett a pénzhez. Ugy osztotta-szorozta, hogy még mostanra is jutott. Amerikában nincsenek kultúrházak – folytatja az atya – így az egyházközség hívei bizonyos közösségi életet is a templomban élnek. Évente

négy nagy rendezvényünk van, meg több kisebb a különböző csoportoknak. Ezek nemcsak a nemzeti mivoltot hívatottak erősíteni, hanem a templomnak is jelentenek anyagi támogatást. Évente egyszer nagy pikniket rendezünk, kimegyünk a szabadba, zenélünk, táncolunk. Hét-nyolcszáz ember mindig megjelenik, persze nemcsak magyarok. Amerikában nem szokás a templombúcsú, de az európaiak ragaszkodnak hozzá, így Hálaadáskor tartjuk meg Szent Erzsébet ünnepét, amely szintén nagy eseménynek számít.

A plébánia szép, rendezett. Az ablakokon vasrács. Azon a nyáron, amelyen András atya érkezett, háromszor törtek be a plébániára. Suhancok voltak, valami könnyen mozdítható kerestek itálra, drógra. Azóta van riasztóberendezés is. Szükség van rá, pedig az ötvenes-hatvanas évek óta sokat javult a helyzet. Bent értékes, régi bútorok, festmények a falon, köztük egy olajkép, amely 48-as honvédeket ábrázol.

Búcsúzásakor András atya a templom falán elhelyezett néhány fémtáblát mutat: *Ez az egyetlen magyar műemlék-templom Amerikában* – mondja. A püspök is tudja ezt s örül, ha mindent megteszünk, hogy megmentjük, de mi lassan elfogyunk. Hogy akkor mi lesz a templom sorsa? Eladják a fekete bőrűeknek. Rengteteg templomuk van a környéken, de mindig keresnek eladót. Ez ma már az élet rendje, az öregek elhalnak, új emigráció pedig nem jön. De jól is van ez így. Adja Isten, hogy soha többé ne kelljen tömegesen elhagyni Magyarországot.

(UE nov. 14.)

2. Calgary

A magyar katolikusok Kanadába, így Calgaryba is, három nagy bevándorlási hullámmal érkeztek. Az első az 1920-as években volt, a második a negyvenes évek végén, míg az utolsó 1956 után. Mindegyik egy-egy újabb magyar tragédia eredménye volt és mindegyik hozott magával valami különleges, a másiktól eltérő fájalmat, reményt és eltökélttséget az új körülmények közé.

Jelenleg a bejegyzések szerint, a Calgary Szent Erzsébet plébániát fenntartók száma már hosszú évek óta mintegy 250-re tehető, ami annyi családot, illetve özvegyet jelent. A vasárnapi miselátogatók száma szinte mindig 350 felett van. Különleges alkalmakkor, mint például Mindszenty bíboros látogatásakor, elérte az ezer-ezerháromszázat is, a környékről érkezőkkel. A statisztikai adatoknál job-

ban jellemzi a helyzetet az a tény, hogy a magyar gyerekek (az iskola 6-13 éves tanulóit hetente egyszer találkoznak) közül egyedül az óvodások száma nő. Szüleik tökéletesen beszélnek a magyar nyelvet, ami arra utal, hogy ezek a családok nem más vidékről, hanem hazulról érkezettek röviddel ezelőtt. Ha ez a két-három éves jelenség tovább folytatódik, az optimisták szerint a magyar katolikus egyházközség jövője tizenöt-husz évre tehető még. E nélkül legfőljebb öt-tíz évet jósolnak.

A Calgaryban élő magyar katolikusokhoz az első magyar pap 1929-ben érkezett s nem egészen három év után már a Szent Ferencről elnevezett templomban magyarul imádkoztak, énekeltek s mondták a szentbeszédet. A következő évek azonban bajt hoztak s a magyarok tömegesen hagyták el a várost. A második világháború menekültjei azonban ismét gyarapították az itteni magyarok számát és megindultak az új templom építésének munkálatai. Az első Szent Erzsébet templom igazi közmunkával épült s már 1953-ban felszentelték. Az 1956-os forradalom vérbefojtása után érkezett nagyszámú menekült számára a templom kicsinek bizonyult, mégis évek múltak el, mire az egyházközség új templom építésére határozta el magát. Az új építést idején Makkó Lajos volt a plébános, akit a világ vészteretű magyarsága írói nevével, *Tűz Tamásként* ismer. A templom építése 1963-ban fejeződött be. Ezután láttak hozzá az iskola és a cserkészek háza, a paplak, a templom mellett álló torony építéséhez, a plébániahivatal megnyitáshoz. A hívek elsőrangú magyar kultúrmunkát végeztek, aminek például a *torontói magyar tanszék megszületése*, vagy a

Pannonhalma alapításának történelmi jubileuma A jubileumot megörökítő tábla a monostor kapuján

2. rész

Pannonhalma hétévszázados jubileuma alkalmával helyezték el 1701-ben a várkapun azt a táblát, amely hexameterben emlékezik meg a jeles eseményről. – A tábla ma a főpáti front falába

van befalazva, sajnos alig keltve fel a figyelmet és nincs is kéznél róla megfelelő fényképünk. A tábla feliratát *Döbrentei Gábor* (1785-1851), író, költő, szerkesztő, műfordító – így fordította magyarra:

*Pannoniának szent három dombját ösmérd meg ó magyar!
Még éltében szent Márton gyakran inádkozott itten.
István a vezér itt vetette a hitnek alapját;
E helynek apátja Rómába sietvén koronáért.
Ugyanaz az István a többivel együtt az ország
Címerévé rendelte, hogy az ájtatosság és a régi hit
Az országban örökre megmaradjon.*

Újabb fordítás, hexameterben:

*Nézd, magyar: – ez Pannónia hármashalma, a Szent Hegy!
Itt e helyen Szent Márton gyakran inádkozt Urunkat.
Majd István, a Vezér, itt rakta hitünknek Alapját.
Rómából Asztrik meghozta a szent koronánkat,
S azt István, a király, a kereszttel hagyta Minéinknek,
Hogy majd ősi hitünk így éljen örökre a népben.*

Ebben az 1701-ben keletkezett hatosoros hexameterben a megerősödő, múltjukat tudatosító pannonhalmi magyar

bencések egész lelkülete benne van. Ebben együtt élnek meg a Szent Márton születésével megszentelt régmúltat, Szent István, aki a monostor alapításával a hit alapkövét tette le hazánkban. A Rómával való kapcsolatot a II. Szilveszter pápától a Szentkoronát hozó Asztrik apát képviseli.

A hármashalmot uráló szent Koronát a kereszttel István király rendelte az ország címerévé, hogy az ősi hit és buzgósság megmaradjon. Legalábbis Döbrentei Gábor így értelmezte. A barokk korban eléggé általános volt a felfogás, hogy a magyar címerben lévő hármashalom a pannóniai „Tricolis”-ra megy vissza. A későbbi fordítók a „haec insignia” kifejezést a koronára és keresztre értik csupán.

Márton, a közelben született püspök, István, az alapító király és Asztrik, az első apát alakja élteti a kor bencéseit; alakjukban a keresztény hit és magyarságtudatuk szervesen egybeolvad.

Hogy a feliratos kő mellett volt-e valami ábrázolás, sajnos nem tudjuk. Azt sem, hogy a hexameter kinek az alkotása. Joggal tételezhetjük fel, hogy maga Karner Egyed főpáti a szerző, aki kiváló latin verselő volt.

SÓLYMOS SZILVESZTER OSB

KIS HÍREK

A svéd királyi család a Vatikánban. II. János Pál pápa november 13-án délután kihallgatáson fogadta XVI. Károly Gusztáv svéd királyt és feleségét, Szilvia királynét, akik a Szent Brigitta ünnepségekre érkeztek Rómába. A Szentatya az európai püspöki Szinódus megnyitására Európát társvendőszentjének nyilvánította Szent Brigittát, aki annak idején meggyőzte a pápát, hogy Avignonból térjen vissza Rómába.

Az ÁVÓ és Mindszenty. Magyar hírforrások szerint készülében van egy-, Mindszenty hercegprímásra vonatkozó dokumentumgyűjtemény. Ebből kiderül, hogy az ÁVÓ már 1946-ban megfigyelés alá vonta a bíborost. Az 1946 és 48 közötti „operatív” megfigyelés jelentéseinek

többsége az ÁVÓ – Ipper Pál vezetése alatt álló 1/2-ből alosztályból származik, illetve az ÁVÓ vezetőinek előterjesztésében került a párt vezetésébe, mindezek előtt Rákosi Mátyás elé. A könyv –tervek szerint– nemsokára nyomdába kerül. MK

Veszélyben Szlovénia katolikus rádiójának jövője. A katolikus „Fokolaré” rádió hallgatottsága a harmadik helyen áll Szlovéniában. Felmérések szerint az ország kétfélmillió lakosa közül mintegy 300 ezer a rendszeres hallgatók száma. Novemberben lejárt a rádió ideiglenes használati engedélye, ám a hosszabbításért benyújtott engedélyt kérelmét elutasították. Megsem indokolták! VR

Májusban a Szentatya Fatimába készül. A Vatikáni Rádió közlése szerint a pápa 2000. május 13-án szeretne Fatimába menni, hogy ott avassa boldoggá Ferencet és Jácintát, azt a két gyermeket, akiknek a Szűzanya 82 évvel ezelőtt megjelent az azóta híressé vált portugál kegyhelyen. ■

TÉL

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hogy melegednének az emberek.*

*Ráhányini mindent, ami antik, ócska,
Csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
Gyermekjátékot, – ó, boldog fogócska!
S rászórní szórva mindent, ami szép.*

*Dalolna forró láng az égig róla
S kezén fogná mindenki földijét.*

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Híz zúzmarás a város, a berek,
Fagyos kamrák kilincsét folszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.*

*Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
Hogy fölegednének az emberek!*

József Attila (1905-1937)

Szamosi József magas kitüntetése

Lapunk szerkesztőbizottságának doyen-jét, Szamosi Józsefet a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJÉVEL tüntették ki. Az elismeréssel járó oklevelet a TisztiKERESZTJÉVEL együtt január 13-án, csütörtökön Göncz Árpád köztársasági elnök nevében a müncheni magyar főkonzulátuson Püspök László főkonzul adta át. A bensőséges ünnepségre a meghívott családtagokon kívül a kitüntetett számos barátja, tisztelője és egykori kollegája is eljött. Püspök László főkonzul a díj átadásakor mondott beszédében – a Magyar Köztársaság Elnökének nevében – hangsúlyozta, hogy Szamosi József „a magyar szellemi élet sokoldalú, közismert képviselője kulturális munkásságáért, a nyugati emigráció körében kifejtett tevékenységéért, életművének elismeréseként kapta” a Köztársasági Érdemrend TisztiKERESZTJÉT.

Mielőtt rátért hosszú életútjának ismertetésére a főkonzul örömmel állapította meg, hogy a kitüntetett ma is aktívan dolgozik, részt vesz szellemi vitákban és olvasó szerkesztője a Nyugaton élő magyar katolikusok havonta megjelenő lapjának, az ÉLETÜNK-nek. Ezután rátért Szamosi József pályafutásának bemutatására. A kitüntetett még a Monarchiában született: 1912-ben a szatmármegyei Nagysomkúton, Budán érettségizett majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen irodalmi és nyelvészetet tanult. 1937-ben tanári diplomát szerzett történelem és földrajz szakon. Rendkívül színes pályafutása kezdetén a Nemzeti Színház külső-, és a Magyar Színház szerződött lektora, a „Bolyai Könyvek” segédszerkesztője volt. Vonzotta a néprajz is, 1939-ben megírta Pestmegye népművészetét, hosszabb tanulmányutakat tett a Tiszántúlon és a Palócföldön, mint Györfly István szemnárújának egyetlen vendéghallgatója.

Első verseskötete „Kék ég az udvar fölött” 23 éves korában, Budapesten jelent meg. 1938-ban a Nemzeti Színház 100 éves fennállása alkalmából kiadott díszalbumban tanulmányt írt „Bánk bán a színpadon” címmel. Képzőművészetéhez is korán kibontakozott, amiben komoly szerepet játszott, hogy Szervátius Jenőtől tanult szobrászatot. A világháború végén a marosvásárhelyi hadapród iskolában behívott honvédtanárként tanított és az iskolával került 1945 elején Dániába és végül Németországba. Az angol hadifogolytáborban a fiatalok tanítását tekintette fő feladatának. 1951-től – 1977 őszén történeti nyugdíjazásáig – a müncheni Szabad Európa Rádiónál szerkesztő-, rendezőként számtalan irodalmi műsört készített, írt két bibliai misztériumjátékot és sok hangjáték-adaptációt. Versei és prózai munkái a müncheni LÁTÓHATÁR-ban, illetve ÚJ LÁTÓHATÁR-ban, valamint a Rómában megjelenő Katolikus Szemlében, a Bécsi Naplóban és - természetesen – az ÉLETÜNK-ben jelentek meg. Könyvformában és gyűjteményes kötetekben megjelent alkotásai – nagy számuk miatt – nehéz felsorolni, de mindenképpen említést érdemel a háborús naplóját is felölelő PASZIÁNSZ, az ÁLMAIM ÁRNYÉKA, a MÚLHATATLAN MÚLT, a VIRÁGOSKÖNYVE és az ÍRÁSOK-

VALLOMÁSOK kötetét. A híres zárandokhely, Máriacell főleg magyar vonatkozású emlékeit a sok eredeti képpel illusztrált MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI NYUGATON és a MÁRIACELLI EMLÉKKÖNYV című könyvében szedte csokorba. Mint a müncheni főkonzul méltatásában kiemelte, Szamosi József rádiós munkája mellett sokfelé, így a bécsi Európa Clubban, Pax Romana esteken tartott előadásokat. A Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör Lugánói Tanulmányi Napjain elhangzott eszmefuttatása „Nagy Lajos király emlé-

Engel fotó

Az ünnepelt és a főkonzul

kezete” a GESTA HUNGARORUM első kötetében, „Az irodalmi népiesség és Erdélyi József” pedig az ERŐVONALAK című kötetben látott napvilágot. De a többi történelmi és művészettörténeti tanulmányai, illetve esszéi is új szempontokra, új megközelítésre hívják fel a figyelmet.

Szamosi József az emigráció első hullámával, még 45-ben került Nyugatra, így életének túlnyomó részét emigrációban töltötte. Hazájától azonban sohasem szakadt el, hű maradt eredeti érdeklődési köréhez, a magyar irodalomhoz és a magyar történelemhez. Erről 1981-ben ÍRÁSOK-VALLOMÁSOK című könyvének előszavában így tanúskodott: „... fogy és szikkad alattunk a talaj, amelyből magyarságtudatunk és nyelvi kultúránk forrásai fölbuzognak. És mégis, ha állapotbeli mostohaóságban is, – élünk. Nem másként, csak mint kopár szírtén a havasi gyopár. De mondjátok, nem főlemelő és példamutató élet az övé: a z o n a helyen győztesen nevetni a világba?”

Az érdemrend átadása előtt a főkonzul utalt arra is, hogy Szamosi József kulturális sokszínűségét számos festménye és szobra is bizonyítja. Az ő terve szerint épült meg a Mattsee-i SZENTKORONA EMLÉKMŰ is azon a dombon, ahol a koronát elásták és amelyet 1983 szept. 15-én Karl Berg, akkori salzburgi érsek szentelt fel.

Válaszában az ünnepelt A HAZA ITT VAN című régebbi versét olvasta fel, amellyel ismét tanúságot tett magyarsága mellett. Ezt követően a külhonban élő magyar katolikusok püspökének képviselője, Cserháti Ferenc müncheni plébános személyes hangú beszédében gratulált Szamosi József kitüntetéséhez. Fejős Ottó németországi főlelkész betegágyából küldött gratulációját a főkonzul olvasta fel. Ebben néhány szóval méltatta Szamosi József felbecsülhetetlen segítségét, szak tudását és szellemi frissességét, mindazt a munkát, amelyet az ÉLETÜNKRE áldoz.

Vincze András

HANÁK TIBOR †

(1929-1999)

A maga felőségében és hatásában talán még val se mérhető, milyen vesztéges érte nemcsak a nyugati, de az egész magyar szellemi életet Hanák Tibor halálával, amely az elmúlt november 14-én, két hónappal hetvenedik születésnapja után, évekig tartó tragikus betegségek vetve véget, Bécsben következett be. A nyugati magyarság legjelesebb szellemeinek, tudósainak és íróinak egyike volt. Bölcselőként, tudományos művek szerzőjeként, közíróként, irodalomkritikusként és szerkesztőként olyan életművet hagyott hátra, amely marandó értékű és minden biznnyal előkelő helyet foglal majd el a magyar tudomány és írásbeliség történetében.

Hanák Tibor 1929. szeptember 9-én született Kalocsán. A jezsuita gimnáziumban érettségizett, de származási és politikai okokból egyetemre nem vették fel. Hogy mégis folytathasson egyetemi tanulmányokat, 1949 márciusában egy Nyugat felé induló vonat alvázába rejtözve elmenekült Magyarországról. Innsbruckban kötött ki. Az ottani egyetemen filozófiát és történelmet tanult, 1955-ben bölcséleti doktorátust szerzett. 1955 és 1959 között egy innsbrucki gimnáziumban tanított. Azután átköltözött Bécsbe, ahol élete végéig lakott. Az osztrák fővárosban kezdett el publikálni. Az irodalmi élet előterébe 1959-ben, az Új Látóhatárban közzölt írásával került. A müncheni folyóirat állandó munkatársa lett, de ezt követően mind több írása látott napvilágot más folyóiratokban is, köztük az Irodalmi Újságban és a Katolikus Szemlében, valamint bécsi és európai hírlapokban. A hatvanas évek elejétől kezdve a Szabad Európa Rádió-nak is dolgozott mint ausztriai tudósító, majd 1966 szeptemberétől, mint a szerkesztőség tagja, de bécsi munkahellyel. Neve Magyarországon rádiós műsorai révén lett ismertté és megbecsültté.

A rádiós tevékenység lett kenyérkereső foglalkozása, de hivatásának a tudományos munkát tekintette. Fő érdeklődési területévé a huszadik századi filozófiát választotta. Ezen belül különösen és behatóan az osztrák, de Angliában élt Ludwig Wittgensteinnel és a magyar Lukács Györggyel foglalkozott. Ez utóbbival oly gyakran és részletesen, hogy némely rosszakarói a marxista filozófiát és ideológus iránti rokonszenvenél vádolták, holott Hanák a marxista ideológia és kommunista gyakorlat legalaposabb és legeltökéltebb kritikusi közé tartozott. Lukácsban a legfelkészültebb marxista gondolkodót látta és marxizmus-bírálatában ezért kísérte munkásságát megkülönböztetett figyelemmel. Tanulmányokon kívül két könyvet írt róla, egyet magyarul és egyet németül.

A Lukács iránti érdeklődést ennek magyar mivolta is befolyásolta, hiszen Hanákot mindenekelőtt a magyar filozófia és irodalom érdekelt. Erre vallanak magyarul és németül megjelent könyvei. Mint legkorábbi, az 1969-ben megjelent Ideológiák és korunk, azután a magyar filozófiával és szociológiával foglalkozó Die marxistische Philosophie und Soziologie in Ungarn (1976), a marxizmus kifejlődését tárgyaló „Die Entwicklung der marxistischen Philosophie” (1976), a magyarországi marxista ideológiatörténetet bemutató, Az elmaradt reneszánsz, a marxista filozófia Magyarországon (1979), a filozófia kritikai jellegét és hátterét elemző A filozófia kritika (1980), a 20. század első felének polgárnak nevezett magyar filozófiai gon-

dolkodása történetét felelevenítő, Az elfelejtett reneszánsz (1981), majd a kritikai tartalommal A nélkülözhetetlen bírálat (1983), végül a német nyelvű magyar filozófiatörténet, a Geschichte der Philosophie in Ungarn (1990). A fontosabb rádióelőadások is megjelentek kötetben, mégpedig ugyancsak 1990-ben Nyitott szemmel címmel.

Ha meggondoljuk, hogy mindezek a könyvek húsz év alatt készültek el és jelentek meg, és hozzávesszük, hogy ugyanebben az időben főfoglalkozású rádiószerkesztő volt, rendszeresen publikált a már említett orgánumon kívül a bécsi magyar sajtóban is, sőt négy évig szerkesztte a Bécsi Napló című kéthavi lapot, akkor méltán nevezhetjük Hanák Tibort rendkívül tevékeny és munkabíró alkotónak, akit hatalmas tudás, széleskörű műveltség, finom ízlés és választékos írói stílus jellemez. Alig van magyar szerző, aki a legbonyolultabb filozófiai kérdésekről is oly egyszerűen, világosan, olvasmányosan, de ugyanakkor szabatosan és tudományos igényvel írt, mint ő.

E rendkívüli gondolkodói és írói tevékenység szakadt félbe, amikor 1991. december 18-án szívszélhűdést szenvedett és eszméletét soha többé nem nyerte vissza. Egy hónap híján nyolc évig élt meg – felesége szerető gondoskodásától kísérve – mely öntudatlanságban, mindaddig, amíg a jó Isten magához nem szólította. Vele egy tiszta, igaz, feddhetetlen, tudós és természetnél fogva keresztény magyar távozott el a földünk.

Borbándi Gyula München

KIS HÍREK

Elrabolt magyar műkincsek sorsa

Magyarország a nemzetközi jóvátételi (restitúciós) törvények értelmében mintegy 8 ezer műtárgyat kér vissza Oroszországtól, amelyek a második világháború alatt kerültek a Szovjetunióba, s amelyeket a magyar állam saját tulajdonának tekint – tájékoztatta a sajtót Visky Zolt, a Kulturális Örökség Minisztériumának h. államtitkára. Az ebben a tárgyban a tavasszal Moszkvában tartott közös magyar-orosz szakértői bizottság tárgyalása az alapkérdésekben eltérő álláspontok miatt eredménytelenül végződött. Valószínűleg össze ül össze Budapestben újból az orosz-magyar restitúciós bizottság. MTI

Tiltakozás a názáreti mecsetépítés miatt. Izraeli kormányhatározat engedélyt adott arra, hogy Názáretben, az Angyali Üdvözlés Bazilika közvetlen közelében iszlám mecsetet építsenek. Iszlám fundamentalisták egy csoportja politikai küzdelmet provokált a mecset építése kapcsán, és megzavarta a helyi arab keresztények és muzulmánok évszázados együttműködését. A jeruzsálemi Legfelsőbb Iszlám Tanács közleménye is ellenzi a názáreti mecsetépítést és szolidaritást vállal a keresztény egyházi hatóságokkal. MK

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

A nyelv kimondhatatlan drága kincs, mert magában rejti a nemzeti fennmaradásnak zálogát

Széchenyi

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

Elhunytaink: **Keresztési Pálné**, született Schwalner Teréz, Dragenham, 1999 május, 89 éves korában; **Bujdosó László**, Woodhouse-Eves, Leicester, 1999 szeptember 17-én, 79 éves; **Szabó Károlyné**, született Dietrich Melinda, Derby, 1999 november 4-én, 76 éves; **Török Mihály**, Leicester, 1999 november 4-én, 69 éves; **Markovits Istvánné**, született Szabó Ibolya, Wembley, London, 1999 november 9-én, 55 éves; **Endrődy Tibor József**, London, 1999 november 25, 78 éves; **Nemes Istvánné**, született Szajkó Katalin, London, 1999. december 26-án, 85 éves. **Imádkozunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért!**

AUSZTRIA
BÉCS

A keresztiség szentségében részesültek: **Terek András**, T. A. és Árpási Márta fia, április 18-án; **Mandt Alexander**, M. Gerhard és Komáromi Andrea fia, április 29-én; **Schebeck Kristóf**, Sch.Gerhard és Musitz Krisztina fia, augusztus 27-én; **Wurm Viktória**, W. Hermann és Haas Kriaztina leánya, szeptember 4-én; **Gál Veronika**, G. József és Toaso Katalin leánya, október 2-án. **Az Úr kegyelme kísérje életükben!**

Örök hűséget fogadtak egymásnak: **Mak Róbert** és **Deák Anita**; **Leidmayer Walter** és **Bacsa Margit** december 4.; **Dáid János** és **Csúcs Monika**, augusztus 31-én. **A házasság szentségének kegyelme tartsa meg őket örök hűségben!**

Elhunytaink 1999-ben: **Dr. Kovács Tibor**, UNO jogász, életének 76. évében, Juliusban. R.I.P.; Ft. Lakos András, (69) június.23-án. **Weinhoffer-Lörinc Anikó** 34. **Pruner Dezső** fia, Tamás, 40.- **Göncz Ruskai gróf Kornisch Károly**, 79.- főt. **Szuchy Béla**, GR. 78.- **Ács Ágnes**, főt. **Bartl Antal**-, **Éva Hochmayer**, április-, dipl.ing. **Szalay István**-, **Horváth Gyula** 72, június-, **Halmos Vanda**, 75, július-, dr. **Kovács Tibor**, (76), július-, főt. P. Magyar **Arnold**, Graz-, **Vékony Sándor**, 76, szeptember. 26.-, **Allan Marika**, október-, **Onuska Miklós**, 76, szeptember. 26.-, **Erdélyi Emmerich** (Imre) 77, október. 10.-, **Mészáros Sándor**, 76, október. 14.-, **Krassay Geraldine**, született Demel, 89, (St. Georgen) október.16.-, dr. **Bálint Margarethe Enikő**, 74, október-, **Tóth Józsefné**, 97.-, prof. Sr. **Kromek Elisabeth** (Hirschbach)-, **Elek Gizella**, 79, (Pilisvörösvár), október. 27.-, Varga Margit (80?), október-, prelát dr. **Gianone Egon**, 90, november. 6.-, **Gézi József**, 80, november. 7.-, dr. **Sántha György**, november, dr. **Hanák Tibor**, 70, november. 14.-, **Borbély Katalin**, 77, november. 16.-, **Nagylónay és Vásárosnaményi Lónyai Carolina** szül. Auersberg hercegnő, 75, november. 17.-, **Kovács Anna**, 62, november.18.-, **Marton Edith**, 81, november.18.-, **Mach Gusztávné**, november-, **Gudenos Anna** bárónő, 74, december.30.-, **Cseh Annamaria**, 74, december. 30.-, **Obermayer Hermine**, 91. Breitenbrunn. Nyugodjanak Krisztus békéjében!

BELGIUM

Születések: **Lotfin David**, Jean Yves és Szammer Annick fia Hermée-ben; **Dobos Stephan Vili**- D. József és Preic Alexandra fia, Vottem-ben; **Szammer Loric és Cedric**, Sz. Eric és Murielle Laurent ikergyermekei, Herstal-ban; **Nagy Jesse**, N. Péter és Guot Isabelle fia Acoz-ban; **Van Oldeneel Alice**, v. O. Bertram és Stephanie de László lánya Bousval; **Landsier Alexander**, L. ferenc és Puertas Candell fia, Leuven-ben; **Vanhaeren Chloé**, V. Pascal és Nathalie Cop leánya (Montegnée) Földesi unoka. **Legyenek hű és boldog keresztények életútjukon!**

Házasság: örök hűséget fogadtak egymásnak **Embrechts Wendy** és **Vincent Gagljardj** Olne-bann (Kopetty unoka). Gratulálunk!

Elhunytak: **Nagy Lajosné**, Csiszár Róza 75 éves, Genk; **Geiger Maria** nővér, 83 éves, Brüsszel, **Horváth József**, 70 éves- Jumez, **Marlok Mária**, Mme. Neuville 82 éves, Embourg; **Karácsonyi Pál** 64 éves Hesperang-

Luxemburg; **Reisz Károly** 67 éves, Milly Kramsek férje, Eidsen. **Szabó József** 66 éves, Nagy Erzsébet férje, Naissonvaux-ban, **Kocsis Géza** 65 éves Liege; **Halmi Béláné**, Juhász Klára, 70 éves New-Yorkban; **Erdei Mihály**, 62 éves, Liege-ben; **Bruckner Jánosné**, született Bohner Lina, 90 éves, Eidsenben; **Rajna István**, 72éves, Bayer E. férje Beyne Heusay-ben, valamint **Dancs Ödönné**, Szabó Rácz Anna, 68 éves Vilvoorde-ben. **Nyerjék el Urunknál az örök életet!**

NÉMETORSZÁG
KÖLN

Halottunk: Október 1-én ismerősei és szerettei körében búcsúztunk el **Klein Ilona**, euskircheni testvérünköl a helyi temetőben. **Nyugodjon békében!**

MÜNCHEN

Keresztelés: **Jakob Philipp** és **André**, J. Werner és Anna-Mária kisfiai 1999. december 5-én. **Növekedjenek szülei örömeire!**

SCVÁJC
ZÜRICH

Keresztelések: **Sipos Vivien Gizella**, S. Csaba és Papp Gizella leánya; **Szabó Attila**, Sz. Kornél és Vitos Klaudia Mária fia; **Kározy Levin Gábor**, K. Róbert és Méhes Andrea fia.

Örök hűséget fogadtak egymásnak: **Kalmár Csaba** és **Simon Valéria**; **Páyer Gyula** és **Vajk Mónika**, valamint **Stefano Galati** és **Papp Szilvia**.

Halottaink: **Vezényi Antónia**, **Hidasi István**, **Márkus Gizella**, **Osvald Miklós**, **Husztai Katalin**, **Pogár Mária**-, **Turai Ferenc**, **Papp Norbert**, **Tar István**, **Tonka Lajos**, **Fitter Attila**. **Az örök világon fénycsillagok nekik!**

† Gyászlevél Pestújhegyről

(Az Életünknek címezve)

Szomorú hírt kell közölnöm az újság olvasóival:

Dr. Györgyi Attila sashalmi plébános tb. Kanonok, szeptember 24-én a szent kenettel megerősítve visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Ismerték Magyarországon és ismerte a külföldön élő magyarság is több mint 40 kötet (prédikációk, elmélkedések) révén. Szent Jeromos napján, du. 2 órakor a templomba felállított ravatala előtt gyászmisét mondtunk a Bíboros atya képviseletében *Dékány Vilmos* püspök atyával, *Bábel Balázs* kalocsai érsekkel és *Takács Nándor* Székesfehérvári megyéspüspökkel együtt. Mintegy 100 pap koncelebrált. A szentbeszédet velem mondták, 1956-ban hittanosa voltam Szolnokon, majd Isaszegen 6 éven át kaplánja. Temetése a Budapest/Cinkota-i temetőben volt, amelyen jelen volt *Keszthelyi Ferenc* váci megyéspüspök is. A beszédet ezzel fejeztem be: *Te Deum laudamus*. Köszönjük Istenünk Attila atyát.

Az alábbi „Búcsúzás” c. verset ő maga írta halála napjára.

*Elmenni össze hervadt lombbal,
Megbékélni virágos sírommal.*

*Hálálkodni azért, amit kaptam,
S elköszönni mindenkitől halkan.*

*Fűtől és fűtől, ezer virágtól,
Kertemnek népes madárhadótól.*

*Főleg töletek, kedves emberek,
Aki egy kicsit szereteteket.*

*Adósa vagyok az egész világnak,
Visszafejtést mégsem várnak.*

*Isten, mert gazdag, nem kér kamatot,
Csak visszaveszi, mit nekem adott.*

*Ha bánattal zárul le az élet,
A tékozló fiú hazatérhet.*

Marton Mihály (Budapest)

Szájrol-szájra

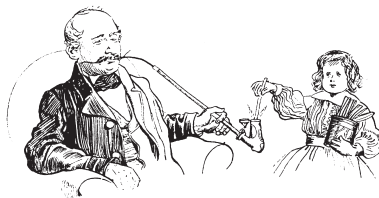
Vidám történetek

A fidibusz

A mai nemzedék talán már nem is tudja mi a fidibusz.

Kezdem tehát elejéről. Mielőtt Irinyi János 1836-ban – egyébként 19 éves korában – feltalálta a foszforos gyufát, tűzhöz jutni nem volt könnyű dolog. Említésre alig méltók a mintegy száz évvel korábbi kísérletek, szerkezetek, hiszen részint veszedelmesek, részint drágák voltak és így nem is terjedtek el nagyon. Röviden elmondom inkább, milyen volt a tűz élete, sorsa a magyar házban a gyufa – vagy mint akkor mondták: gyújtó – feltalálása előtt.

A nap első dolga, teendője volt, tüzet gyújtani a konyhában, acél, kova, tapló segítségével. A kova és acél segítségével szikrát csiholtak, ez izzásba hozta a taplót. A tűzes taplót forgácsba takarták és csóválták, míg lobbot nem vetett. –A „csóva” szó egyébként innen ered.– A tűzre aztán egész nap ügyeltek. A gyertyákat vagy a tűzhely lángjánál meggyújtott forgáccsal gyújtották meg, vagy „bűdös kóvel”. Ez utóbbi dolog úgy történt, hogy az izzó taplóhoz kénkövet tartottak, míg az lángra lobbant. Piszmogó,

pen magyarázzák. Én az 1870-es évekből származó anekdotát idézem, mely szerint a „Fidibusz” magyar eredetű, mégpedig a régi jurátus világból való.

Hajdan egy vendéglőbe, ahová jurátusok jártak, vásár alkalmával egy este több német kereskedő is betért és a vidám fiatalok asztalához ültek. Egy idő után egy új jurátus – így hívták akkoriban a joggyakornokokat – is csatlakozott hozzájuk, bemutatkozott és elmondta, hogy most jött Pestre. Akkori divat szerint sallangos dohányszakója és nagy tajtékpipája volt. Csakhamar pipára akart gyújtani a – gyertyával! Mire egy régebbi jurátus fölemelkedett és egy összetekert papírkát meggyújtva, e nyájas szavakkal nyújtotta át neki: „Vide bos!” (azaz: lásd ököri!) A német kereskedők nem értették ezt, meg nem is tudták jól kimondani a két deák szót. Így aztán hazatérve elbeszéltek, hogy Magyarországon azt a darab papírt, melyet pipára gyújtanak „fidibusz”-nak hívják!

A régi ismerősök

József főherceg 1848 óta – tehát gyermekkorától – nem találkozott Deák Ferencel, egészen 1867-ig. A honvédség főparancsnokává történt kinevezése után, egy napon a Nádor utcában sétált valakivel mikor távolabb megpillantotta Deák Ferencet. Mindjárt odament, kezét nyújtott és örömet fejezte ki, hogy ilyen jó színben látja. Deák nem tudta kivel beszél, ezért általánosságban kérdezte:

– *Hát kegyed most itt van?*

– *Igen* – felelte a főherceg – *főlcaptam honvédek.*

– *No, az derék dolog! Isten áldja meg!* – ezekkel a szavakkal búcsúzva a haza bősze folytatta útját.

A herceg elbeszélte ezt a találkozását gróf Andrássy Gyulának és azt is említette, hogy nem ismert rá az „öreg úr”.

Andrássy nemsokára így szólította meg Deák Ferencet:

– *Ekkor és ekkor sétáltál a Nádor utcán?*

– *Igen.*

– *Megszóltott egy katonatiszt?*

– *Igen.*

– *Nem ismerted?*

– *Nem.*

– *De én tudom ki volt!*

– *Jó.*

Mint hogy Deák kíváncsiságát nem tudta felkelteni, Andrássy elmondta, hogy az bizony József főherceg volt. Deák röstellte, hogy olyan felvállról bánt el a főherceggel és rövidesen tiszteletlátogatást tett nála. Természetes, hogy József főherceg kitünő szíveséggel fogadta őt és ha mentegetődni akart, a beszédet másra fordította. Másnap József főherceg – egészen váratlanul – visszaadta a látogatást az Angol királynőben.

Válogatta: **Ramsay Győző**

GYEREKKOR

Jaj, a gyerekkor mily tündéri kor volt: egy kőbe olvadt álom és való, ha hullt a hó az égből, porcukor volt, s a porcukor az abroszon a hó.

Kosztolányi Dezső (1885–1936)

A magyarok legkedveltebb találkozóhelye a hagyományos **MAGYAR BÁL** az eddigi nagyszerű keretek között 2000. február 19-én, szombaton, 20.00 órai kezdettel, a **HOTEL BAYERISCHER HOF** (Promenadenplatz 2-6, München 2. díszteremben tartjuk. Jegy elővétel a pénztáránál. ☎: (089) 2 12 09 99 vagy 2 12 08 12 Fax: (089) 2 12 09 06

A Bálrendezőség

Személy és áruforgalmazó Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. Telefon: D-0049-07034-62580.

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

Budai kertes villában újonnan kialakított kétszobás ill. másfél szobás, bitorozott komfortos lakások kiadóak 40 DM/lakás, naponta. Parkolás zárt kertben, Tel.: 00-36 12 02 30 25.

ERDELYBE utazás luxus-kisbusszal kivánt helységekre. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz vagy Budapestre.

München: Tel./Fax: (D) 089/69998517, 089/6705618 vagy 0172/8425288.

Ha egy értelmes, melegsívű úriember társat keresne, kérem jelenkezzen, állók elbűbés: 57/164, teltkarcsú, Münchenben élő, érlelési öveztyasszony vagyok. Tel. (D) 089/7914844.

Eladó Sopron mellett, Kopházán a Balfy Szanatóriumtól és a Termál fürdőtől 2 km-re kétszobás összkomfortos, központi fűtés (gáz, víz, villany, telefon) csinos kis lakás kb. 50 nm lakóterület, 3000 nm szőlősített telekkel. Irányár: 95 000 DM. ☎: (H) - 99 / 357-553.

Ambergen élő, 50 éves, magyar férfi keres korban hozzáillő magyar nőt házasság céljából Oberpfalz és környékén. Jelige „Oberpfalz”

STUTTGART mellett élő, 157/60/54 éves, nem dohányzó, zenékedvelő, harmonikus kapcsolatba vágyó hölgy özinte intelligens társat keres „Együtt minden szebb” jeligré.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG nem felel!

Társat keresnek hölgyek és urak 18-80 éves korig. H-1074 Budapest Csengery u.23. Telefon: 00-36/1/341-59-55.

Dr. Schulte – Dr. Frohinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Anncmarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

Felújításra szoruló penzió
Zamárdiban (Sófok ut 73.) eladó.
534 nm Alapterület, 908 nm építmény,
48 férőhely, bár, presszó, étterem, konyha,
berendezés nélkül 39 mill. Ft.
Érd.: telefon (H)-30/94-27-930. (Szalai)

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetések és átutalásokra kértünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München – Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

Református istentisztelet Münchenben a hó. minden 2. és 4. vasárnapján, 11 órakor, Reisinger Str. 11

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayerstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

DM	
Badacsonyi Szürkebarát	7,80
Debrői Hárslevél	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékőporó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 putnyos	16,50
Tokaji Asszú 4 putnyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címerez barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatésztá	1 kg 7,—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Brüssel kolbász	15,—
Hézi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csaba, Gyulai	27,—

HIRDETÉSEK

MAGYAR BOKOR, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTEKÉBAN!

Olcsó áron raktárról – kérje árlstáink!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

Budapest, az Andrássy úton, az operánál felújított, csendes, másfél szobás lakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: (D) 049/89/937888.

18 hektár szántóföld eladó a 85-ös országnál. Szőlő gyümölcsös és ipari területnek alkalmas. Irányár 4,— DM/m² Tel./fax: (D) 0751/ 62937. (Kapuvár közelében) ház csere is megoldható!

Gödöllő mellett, Szada legszebb részén, 25 km-re Budapesttól, panorámás, közművesített, 3500 nm-es telek 40 nm-es, tőliesített komfortos házval eladó. Irányár: 48.000 DM. Érd. telefonon: (H) 0036-20-927 44 24

BUDAPESTI, XII. ker. Alsóváhbegy úti 50m²-es luxus öröklakás eladó. Érdeklődni telefonon: (H) 00 36-1-2840 7288.

Eladó Mohácson egy családi ház és egy 3 szobás öröklakás. Telefon: (H) 00 36-69-300 198.

Eladó Balatonmáriafürdő központjában a víz parttól ca. 50 m-re kétszintes ikernyarázó fele 2340 m² telken, 70 nm-es lakóterülettel. Irányár: 63.000 DM. Telefon: 0036/72/3344-166.

Balatonalmádiban, 360 négyzetgölg, gondozott, furdómedencés, panorámás telek háromszintes, 3 különbejáratú lakással 157 ezer DM-ért eladó. Vállalkozásra, üdültetésre, többgenerációs együttélésre alkalmas. Érdeklődni: Telefon: 0036-88/422-091

Művelt, munkaszerező, 50-es házaspár házvezetést, kertgondozást, házmegőzést vállal referenciákkal. Tel./fax: (H) 0036-87-342020.

175/76/57 éves, Stuttgart mellett élő, független, romantikus, érzelmeiben gazdag, hűség, fiatalos, káros szenvedélyektől mentes férfi újra keresi a Szeretetet és Boldogságot, hasonló adottságú, csinos, nőies, formás hölgy személyében 50 éves korig. Telefonon: 00-49-(0) 7142-41741 vagy 172-7055450 17 óra után.

Minden kezdet egy várszálal. A te fényképet álomban már láttam kedves és szép voltál. Most a valóságban is szeretnelek látni, megérteni. Én 56 éves jó megjelenésű, szeretetet adni és kapni vágyó férfi vagyok. Fényképes válaszodat kíváncsian várom. „Mindenkinek van egy álma...” jeligré a kiadoba.

BUDAPESTEN, az Andrássy úton, az operánál felújított, csendes, másfél szobás lakás hazalátogatónak kiadó. ☎: (D) 089/93 78 88.

Élettársat, házastársat vagy barátot keresek intelligens férfi személyében! 69 éves, külsőleg, belsőleg nagyon fiatalos egészséges kulturált asszony vagyok! Telefon: (H) 0036 28 412-511 este.

BUDAPEST, V. ker. Orslágház, és Akadémia közötti dunaparti házban eladó egy teljesen felújított, igényes 44nm-es (nem levalásztott) lakás csodálatos körpanorámával (Lánchíd, Vár, Bástya stb.). Irányár DM 135.000,—. Tel. 0041 62 891 33 55.

Budapesten, 720 m² ingatlan, penzióknak kiépítve (üzemelő szórakoztatási helységekkkel) eladó! Irányár: 130 ezer Ft./m² Érdeklődni: Tel. (H) 0036-30-961 30 09.

Budapest I. kerületben eladó a Naphegy nyugati lejtőjén egy lakásos épületben, emelétráépítéssel újabb 170 m² lakás építési joga. Utcaról különbejárat, Szechenyhegyre panorámás kilátás. Érd: Tel/fax: (H) -1-213 9483.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink, időnként közöljük a magyar lelkesítések telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmise helye és ideje után.

AUSZTRIA
Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Telefon: 0043/1/526 49 72

Pázmány, Rector Veres Árpád, Szentmise: minden Szombat este 18.00. A-1090 Wien, Boltzmann-gasse 14, Telefon: 0043-1-317-36-56,

Burgenland/Alsóórött: Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneu OSB, Telefon: 0043/ 33/527 108

Grác: Szentmise minden vasárnap d.e. 10 órakor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-ben, Schönau Gürtel 41, Ft. Kormos Gyula lelkész, Ugr. Mihály gondok, Tel.:0043/316/68 35 08;

Linz: Miosözöhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str.6., A-4020 Linz, Tel.:0043/732/342-568

ANGLIA
London: Rev.Mgr. Tüttö György főlelkész, Dusten House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8Le, Telefon: 0044/81/992 20 54

BELGIUM
Brüssel: P. Posta Benjamin OFM, Mission Catholique Hongroise, rue de l'Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, Tel.: 0032/2/6485336,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, Telefon: 0032/ 4/2233 910

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és tele-fo 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal – zárt autóparkoló.

ÚJONNAN MEGJELENT MAGYAR DALOK!

Adi Pop: „**VÉRZŐ HAZÁDBÓL!**” címmel, 56-os magyarok számára készült CD, minden idegenben élő magyarunk csodálatos élmény. Meghallgatása során a hallgatóban felelevenedik a forradalom, az azt követő menekülés, az új hazza, a honvágy: És az eredmény a mai napig. „Mindegy, hogy mire vitted- és hová haladtál, a végén mégis csak magyar maradtál”. Biztos vagyok benne, hogy ezek a valóságból merített szívhöz szóló, mély érzelmeivel telt dalok, mint **„A FORRADALMÁR HALÁLA”,** a „**VÉRZŐ HAZÁBÓL!**” vagy **„A JÖVŐ GYERMEKEI!”** egy jó magyar szemébl kiesálja az a könnyet is. 20,— DM borítékban, azonnal küldjük a CD-t.

UNGARÓBÉRES MUSIK VERLAG:
Éva Jággi, Friedberg Str. 8,
CH-3380 WANGEN an der AARE

München környékén élő vidám, természet, kultúrát szerető magyar férfi 41/170/73 szívesen megismerkedne csinos, intelligens hölgyvel tartós kapcsolat kialakítása céljából. Fényképes levélét várom a „Kettesben szebb az élet” jeligré.

Magányosok figyelem! 28/165/58-utazást., színvonalas társalgást kedvelő, erdélyi lány utazni keresi levelező partnerét. Későbbi személyes ismeretség nincs kizárva. „Credo” jeligré várom válaszáat.

Budapest-Gellérthegy oldalán, családiház földszintje, kb.1100 nm bérlehető.Ideális külföldi üzletembernek iroda vagy/és lakás céljára. Hozzáértelhető egy kb.100 nm-es raktárhelység, pince stb, is. ☎: (D) +(0)821/1566 12.

Személyes horokópia tudományosan kidolgozva, de érthető nyelven fogalmazva, (csak a születési hely, születésnap és a születés pontos időpontja szükséges) elkészíti Magyar Gézáné, H-9023 Győr, Ifjúság-krt. 34, X.e. 59.a, Telefon: (H) 0036/96/4100-176.

47/185/85 független, Budapestben élő, egyedülálló férfi megismerkedne korban hozzáillő, az átlagosnál fiatalosabb, sportos, csinos hölgyvel. Jelige „Budapest”.

Magyar Bál Frankfurtban!

2000 február 19, este 20.00 órai kezdettel megszokott helyünkön „A Jahruhdert-Halle” termében.
Érdeklődni:
☎ 069/24795021
Terem nyitás 19.30 kor

Minden Adoptáláshoz szükséges engedély rendelkező francia házaspár szeretne egy magyar polýshabát örökre fogadni. Választ kérek «**ÚJSZÜLÖTT**» jeligré a kiadóban.

Olvasóink Figyelmébe:

Kérjük tisztelt és kedves olvasóinkat, hogy az „Életünk” lemondását ott kezdeményezzék ahonned újságunkat kapják!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészvált
Landwehrstr. 66 • 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
(Ungarische Delegatur)

Felölés kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészvált
Főszekereszt: dr. Cserháti Ferenc
Felölés szerkesztő Fejös Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Gyözó,
Szamosi József (olvasó és tördölés szerkesztő) és Vince András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 • D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejös
Abonnement: DM 30,— pro Jahr und nach Überease mit Luftpost DM 45,—

ELŐFIZETÉS:
Az életünket a helyi magyar lelkesek terjesztik,
ök küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 3,00 DM
Előfizetési ár egy évre DM 30,—
vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúrra légipostával DM 45,—
Lapzárta minden hónap 10-én.
Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”,
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: GRAPHOS GmbH
Planegger Str. 87c, 81241 München
Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Haseheiden 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőkkel (misszióknkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságot előfizetésre kérjük az „Életünk” müncheni postbank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 bető)	7,—
Jelige portóval	7,—

Külön kívánságokat esetenként árazunk. Üzleti-, nyereséges hirdetések soronként

10,—	20,—
------	------

kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Egymásutáni háromsori hirdetés esetén

10 % kedvezmény	20 % kedvezmény
-----------------	-----------------

Egymásutáni hatsori hirdetés esetén
25 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, b e f i z e t v e !

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Kérjük előfizetőinket, hogy a befizetési díj összegét US 45,— értékében a Münchenbe, a szerkesztőség címére küldjék. Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A KIADVÁNYHÖZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Körzeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontóra. Fejös Ottó néven. Évi előfizetési hontéjek: 2000. Ft.; lelkészeknek öt intenciói testimonium a kiadóhivatal címére.